

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A szerkesztőség telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 28.— K. negyedévre 7.— K.
félre 14.— K. egy hónapra 40 K.
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal:
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 9. SZÁM.
A kiadóhivatal telefonja: 81.

Szeged, 1917.

VI. évfolyam, 174. szám.

Péntek, július 27.

Közigazgatás.

Kürthy bárónak a törvényhatóságok első tisztviselőihez intézett búcsulevelében bennünket leginkább az a meleg hang kapott meg, amellyel a hivatalából távozó közéleti-mezési diktátor a közigazgatási tisztviselők munkásságáról megemlékezett.

Köztudomású, hogy a városi közigazgatás munkáját mindig éber figyelemmel kísértük és a tárgyilagos kritika erősebb hangjától sem szoktunk tartózkodni. Ha úgy látjuk, hogy a hivatásunkkal való helyes és céltudatos sáfárkodás ezt teszi kötelességünké. Arra persze gondosan figyelünk, hogy közérdek címén ki ne kezdhesse tisztviselőink munkáját a magánérdek vagy a demagógia. Szóval: függetlenül mindentől és mindenkitől, végzetlenül szeretettel a város és bizalommal jövője iránt álljuk a fejlődésért való fáradozást, ha kell, a harcot.

Ilyen körülmények között nem mehetünk el szó nélkül Kürthy báró meleg elismerése mellett, amelyet nem a közismert sablon szürke tálcáján küldött közigazgatásunknak. Ilyen körülmények között akkor is meg kell szólalnunk, amikor a polgárság figyelmét közigazgatásunk erőivel felé kell fordítanunk és arra kell őket intenünk, hogy fogadják a városi polgár megelégedésével és büszkeségével tisztviselőik működésének egyik legilletékesebb helyről jött kitüntetését és tegyék azt teljessé a maguk elismerésével.

Szó sincs róla: sok-sok reform meggyökereztetésére, szívós munka erőteljes hatására, magasabb fórumok, aminők a parlament, a minisztériumok, a közgyűlés, kitűnő példaadására van még szükség, hogy a régi teljes kimulásával egészen újjászülthessen a közigazgatás. Abból azonban, ami az adott helyzetben Szegeden megtörténhetett, sok minden megtörtént. És ha így volt az egész országban, Kürthy báró tudja legjobban, hogy tartozott az ország színe előtt ezzel az elismeréssel az ország tisztviselőinek.

A választójog tervezett kiterjesztése ellen sok olyan aggodalom hangozhatik el, a melyet tisztelni tudunk, anélkül persze, hogy osztanánk is. Abban azonban bizonyára egyetért mindenki, hogy legáldásosabb hatásainak egyike lesz, hogy a képviselőházban a polgárság szíve fog megdobbanni, hogy életünket, melyet a folytonos munka robotjában vonszolunk tovább, a parlament tanácskozó termében megértő, sorsunkkal osztályos törvényhozók fogják regulálni. Ha pedig a várt áldásoknak csak csekélyke hányadával köszönt ránk az új rendszer, a törvényhozói munkával együtt a legfelsőbb közigazgatási fórumoknak, a minisztériumoknak a működése is olyan átalakuláson fog átmenni, aminőhöz hasonlóval fennállásuk óta nem szerencsételtett bennünket a sors.

Az ország legnagyobb érdekei fűződnek ehhez az átalakuláshoz. A minisztériumi közigazgatás a lehető legrosszabb. Nem beszélve arról, hogy egy-egy dolgozó polgár érdekei legtöbbször alacsonyrangú minisztériumi tisztviselők részéről is magas lovon bíráltatnak el, hogy a rangkórságnak való

hagyományos hódolása ösztönszerűleg térdhajlásra görnyesztje a minisztériumokban ügye után futkosó legtöbb embert. Nap-nap után tanul vagyunk annak, hogy fontos városi ügyek is hónapokon, sőt éveken keresztül szunyadoznak valamelyik nyugodt életű ügyosztályban.

Ennek meg kell változni. A többtermelés, az ipar fejlesztése, egy-egy polgár jogos magánérdeke, szóval mindaz, amiből

fejlődésünk lendülete összetevődik, a legjobb közigazgatást követeli fenn és lenn. Kedvezést, jogtalan előnyöket, bürokratizmust, amerikázást meg kell szüntetni. Ki kell ölni a hivatali munkából minden tétlenséget és tehetetlenséget. Meg kell nyitni a minisztériumok és a városházák kapuit új elemeknek. Áradjon be szobáikba friss szellem, mely az életből táplálkozik, és legfőbb hivatásának az élet táplálását tekinti.

Bucacot, Delatynt, Ottynát és Tlumacot visszafoglaltuk.

— A Tatár-hágótól délre is megingott az oroszok arcvonala. — A Baba-Ludova magaslatait elfoglaltuk. — Az ellenség Csernovic felé vonul vissza. —

BUDAPEST, július 26. (Közl a miniszterelnöki sajtóosztály.) Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: Nem voltak nagyobb harci cselekmények.

József főherceg vezérezredes arcvonala: A Felső-Susitánál az ellenség ismét élénk tevékenységet fejt ki.

Kövess vezérezredes hadseregénél az oroszoktól Baba Ludovát visszafoglaltuk. E magaslatról északnyugatra az ellenség feladta kárpáti állásait és kelet felé hátrál. A Tatár-szorosnál az oroszok ellenállásának leküzdésében különösen kiűntette magát a Mária Terézia császárné és királyné nevét viselő kipróbált budapesti 32. gyalogezred.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Böhm-Ermolli vezérezredes hadcsoportja elfoglalta Delatynt, Ottyniát, Tlumacot és Bucacot. Német csapatok Trembovla nyugati szélén állanak. Tarnopoli sikerünket több magaslat meghódításával ki szélesítettük.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

BERLIN, július 26. A nagy főhadiszállás jelenti: Lipót bajor herceg vezér-

tábornagy arcvonala: Eichhorn vezérezredes hadcsoportja: Smorgontól délre összpontosított tüzéségi tüziünk az oroszok betörési pontjait szűkebbre szorította. Az ellenség kénytelen volt visszahúzódni. Előbbi állásunk majdnem egészen kezünkben van.

Böhm-Ermolli vezérezredes hadcsoportja: Hadosztályaink harcok közben elfoglalták a Tarnopoltól északkeletre, valamint a Griecno-szakaszon egészen a trembovla-husyatini országutig fekvő magaslatokat. Tovább délnyugatra elfoglaltuk Bucacot, Tlumacot, Ottyniát és Delatynt.

József főherceg vezérezredes arcvonala: A Dnyesztől északra gyakorolt nyomás következtében az orosz kárpáti arcvonal immár a Tatár-hágótól délre is megingott. Az ellenség itt Csernovic irányában vonul vissza. Tegnap az oroszokat a Baba-Ludova magaslatairól támadásainkkal visszavetettük.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: Déltől a sötétség beálltáig élénk tüzharc a Szereth alsó folyásánál.

LUDENDORFF, első főszállásmester. (Közl a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Az oroszok Kirlibabáig feladták kárpáti állásaikat.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelenti 26-ikán este: Flandriában a tüzharc némileg enyhült. További sikereink Keletgaliciában arra kényszerítették az oroszokat, hogy a Kirlibaba-szakaszig feladják kárpáti frontjukat.

SAJTÓHADISZÁLLÁS, július 26. A Dnyeszter mindkét partján a szövetségesek változatlan erővel előretörnek. Ma reggel egy napi járőrföldnyire voltunk Kolomeától.

Berlin, július 26. A Wolff-ügynökség jelenti: A stratégiai mesterlökés Galiciában 26-ikán rendkívül fontos előnyöket eredményezett. Az oroszokat mindenütt visszavertük. Tarnopol és Trembovla között kelet felé 10 kilométeres mélységben előretörtünk. Mikulivn bevételeével a fontos postaut, amely Magyarországot Galiciával összeköti, teljesen a kezünkben van. Előnyomulásunk élénken folytatódik.

A németek győzelmes előretörései nyugaton.

BERLIN, július 26. A nagy főhadszállás jelenti: Rupprecht trónörökös hadcsoportja: A tengerpart és Lys között változatlan hevességgel folyik tovább a tüzer-ségi harc, mely sokszor pergőtűzzé fokozódott és éjszaka is csak kevéssé hagyott alább, virradatkor pedig újból a legnagyobb erőre kapott. Az angol felderítő előretörések tovább folytak, de eredményt nem értek el. Az Artoisban a Lens melletti állásaink ismét heves tűz alatt állottak. Louchy-nál lübecki rohamosztagok lángszórókkal együttműködve elfoglaltak egy fontos árok-részt, amelynek visszafoglalását az ellenség három ízben hiába kísérelte meg.

A német trónörökös hadcsoportja: Kitiűző tüzelőkészítés után este ezredek részei az Aillestől délre fekvő francia álláso-

kat 1800 méter szélességben és 400 méter mélységben rohammal elfoglalták. Ma reggel alsórajnai zászlóaljok a Hurteise majortól északra meglepetésszerűen előretörték és elragadták az ellenségtől a hegygerinc uralkodó részeit. A Champagneban schleswig-holsteini és brandenburgi rohamcsapatok egy bravuros előretörést hajtottak végre. Elfoglalták a Mont Haut-on a július 14-ike óta még a franciák kezében maradt területnek maradványait. Az ellenség mindhárom harcmezőn eredménytelen ellentámadásokat intézett, amelyek csak növelték veszteségeit. Összesen 1150 foglyot, köztük 46 tisztet és számos lövészárkfegyvert szállítottunk be.

LUDENDORFF, első főszállásmester.
(Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

Poincaré lemondása küszöbön áll.

— Az antant-konferencia és a béke kérdése. —

ZÜRICH, július 26. Poincaré köztársasági elnök lemondása küszöbön áll. A helyzetet súlyosbítja, hogy Clémenceau is ellene fordult.

HÁGA, július 26. Az antant-konferencia nemcsak a hadviselés kérdéseit vitatta meg, hanem a béke feltételeiről is tanácskozott.

Oroszország segítséget kér az antanttól.

Bern, július 26. Párisi lapok az oroszok katonai összeomlásáról írnak. A párisi Journal szerint a halál küszöbön van. Remélik, hogy Kerenszki erélye az eseményeknek más fordulatot adhat.

Stockholm, július 26. Gutor tábornok öngyilkosságot kísérelt meg. Fel akarta magát akasztani, de idejében megakadályozták.

STOCKHOLM, július 26. A Rjecs jelenti: Oroszország londoni, párisi és római

nagyköveti Oroszország katonai tehermentesítése érdekében lépéseket tettek és mindenhol megnyugtató kijelentéseket kaptak.

Berlin, július 26. Sikeres offenzívánk háttérbe szorította a belpolitikai kérdéseket. Remélik, hogy sikereink az orosz viszonyokban nagy változást fognak előidézni. Az antant reménye már csak a párisi konferenciában van.

A pétervári helyzet.

A Reuter-ügynökség jelenti: Leninnek sikerült mántrózházában megmenekülnie az elfogatástól és most Kronstadtban van.

A Pétervári Távirati Ügynökség szerint a mitai huszárezred a harcterről tisztjeivel együtt teljes tábori felszereléssel Pétervárra érkezett, ahol nagy ünnepélyességgel fogadták.

Genf, július 25. A Stampának jelentik Pétervárról: A zendülő forradalmárok és a kormány csapatai közt egész éjjel folyt a lövöldözés és géppuskázás. A járőrszolgálatot két lovas hadosztály látja el, melyet a harcterről vontak a fővárosba. Az elmúlt éjszaka anarchisták lesből géppuskatűzet adtak egy menetelő lovasosztagra. A fővárosra nyomasztóan nehezedik a fülledtség érzése, de remélhető, hogy a galíciai katasztrófa vihara megtisztítja a levegőt és a lakosság engedelmeskedni fog a diktaturának.

A finn országgyűlést nem oszlatják fel.

Stockholm, július 26. A Stockholms Tidningen arról értesül, hogy a pétervári vezetőkörök nem merik a finn országgyűlést feloszlítani, nehogy még inkább megnehezítsék helyzetüket.

Gorkij Lenin mellett.

Pétervár, július 26. A polgári és a mér-sékelt szociálista lapok meglegedésüket fejezik ki, amiért Kerenszki elfogató parancsot adott ki Lenin és társai ellen. A men-shevik szociálisták lapjai tartózkodnak tőle, hogy Leninről nyilatkozzanak és a vizsgálat eredményét várják. Gorkij lapja, a Novoja Sizm, azonban védelmébe veszi Lenint és az ellene emelt vádakát pletykának nevezi. Az egyik lap szerint Ksesinszkaja táncosnő palotájában, ahol a bolsevikiek főhadiszállása volt, rituális gyilkosságot ábrázoló képeslapokat találtak, amiből a bolsevikiek és reakcionáriusok együttműködésére következtetnek.

Német szociálisták az orosz makszimalisták tulzása ellen.

Berlin, július 26. A Vorwärts az oroszországi eseményekkel kapcsolatban azt írja, hogy Kerenszkiné a szövetségesek legközelebbi pétervári konferenciája elé kellene lépnie, hogy megnyerje őket a szociálisták békeformulája számára. Ugyanis csak így lehet véget vetni a további tömeggyilkolásnak, de ez meghaladja Kerenszki erejét. Az orosz maximalisták odáig vitték a nemzetköziség politikáját, ahol már a saját országuk terü-

leti épsége és biztonsága veszedelemben forog. Még a legutolsó német szociálisták sem kívánják az oroszoktól, hogy a saját országukat feláldozzák. Németországban, eltekintve a hódítás vágyától megkötyagosodott néhány embertől, akik utjában állanak a becsületes békekötésnek, az ellenségtől senki sem kíván ilyen áldozatokat.

Az olasz fronton nincs különös esemény.

BUDAPEST, július 26. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Olasz harctér: A szokásos ágyutüzelésen kívül nem történt különös esemény.

A VEZÉRKAR FŐNÖKE.

LEGUJABB.

LUGANO: A Corriere della Sera jelenti Párisból: A nagy antant-konferencia tanácskozásait nyolc napra tervezik. A szövetségesek részéről öt javaslat érkezett a hadi- és békecélokra vonatkozólag, köztük az orosz munkástanácsnak az utolsó órákban beküldött külön javaslata. A Matin szerint ez egy memorandum, amelynek tartalmát azonban nem közölték.

BERLIN: A Wolff-ügynökség jelenti: A császár ma elkísérte Bothmer tábornok győzelmesen előrenyomuló hadseregét. Üdvözölte azokat a német és török csapatokat, amelyek a legutóbbi harcokban kitüntették magukat.

BÉCS: A német kancellár július 31-én érkezik Bécsbe, hogy a királyi párnál bemutatkozzék és Czerninnek tanácskozzék.

ZÜRICH: A semleges sajtó offenzívánk nagy eredményeiről azt írja, hogy a történetek után az antant megállapítani kénytelen, hogy a monarchia nem ernyedett el és a sikeres hadműveletek nagy hatással lesznek az orosz eseményekre.

GENF: Az antant konferenciáját Ribot francia miniszterelnök nyitotta meg, aki a következőket mondta:

— A szövetségesek meg fogják vizsgálni és befejezni akarják a katonai terveket a Balkánon. Egy személy hatalma és alkotmányellenes viselkedése miatt Görögország nem haladhatott az antanttal együtt. Erőszakkal kellett kényszeríteni, hogy az alkotmányt helyre állítsák. Görögország most mellettünk van. Ami a balkáni katonai helyzetet illeti, meg kell vizsgálnunk azt, hogyan frissíthetjük fel keleti seregünket. Megállapítható, hogy a három háborús év nem gyengítette meg erőnket és győzelmi akarásunkat.

GENF: Párisban és Londonban nagy nyugtalanságot keltenek az orosz események. Egy 25-iki Pétervárról keltezett távirat szerint az anarchia növekvőben van és nincs remény a rend helyreállítására. — Odesszában újabb vérfürdő volt, más vidéki városokban pedig pogromokat és vérfürdőket rendeztek.

Téglagyárat akar vásárolni a város.

— Javaslat a községi üzemek kezelőségének megalakításáról. —

(Saját tudósítónktól.) Szeged gyáripari és pénzügyi bizottsága dr. Somogyi Szilveszter polgármester elnöklésével csütörtökön délután ülést tartott, hogy határozzon a Wolf Lipót és társa-féle téglagyár megvétele ügyében. Bokor Pál helyettes polgármester referált az ügyről a bizottságnak, a melynek tagjai feltűnő nagy számmal jelennek meg. Fölvasta a tulajdonosoknak a tanácshoz intézett beadványát, amely a következő:

Miután tudomásunkra jutott, hogy a város egy téglagyárat óhajt megvenni, van szerencsénk a Cserepes-soron levő téglagyár és cserépgyárunkat megvételre följárni 224 ezer 480 koronáért. A szükséges műleírást és értékelést mellékeljük. Jelen ajánlatunkkal folyó évi július 31-ig állunk szóban. Gyárunk ezidőszakra is teljes üzemben van, az összes munkások ez évre is szerződésileg biztosítva vannak és gyárunkban ma 20 vagon szén van raktározva, így tehát az üzembentartásnak semmi akadályja nincsen. Ajánlatunk kiegészítését képezi azon feltételünk, hogy a háború egész tartama alatt a téglagyár vezetését Spiegel Lajos igazgatói minőségben a tekintetes Tanácsal megállapítandó szerény és méltányos feltételek mellett magára vállalja.

Az ajánlat megtétele után Bokor Pál helyettes polgármester szóbeli meghívására Biró Benő főmérnök és a törvényhatósági bizottság néhány tagja megtekintette a gyártelepet, melyről véleményt terjesztettek a bizottság elé. E szerint a gyártelep elhelyezkedése minden tekintetben megfelelő. Közvetlen a város szélén fekszik, kövezett út vezet hozzá, iparvasútja és külön rakodóvágánya van. A gyártelephez a földadományvántartási hivatal kimutatása szerint mintegy 16.500 négyszögöl, még kiaknázatlan terület tartozik, amelyből a gyárépületek és téglaverő helyek mintegy 4500 négyszögöl területet foglalnak el és kiaknázásra 12.000 négyszögöl áll rendelkezésre. A föld kiváló a téglagyártás céljaira.

Az ajánlattevők a kiaknázatlan, vagyis eleven talajnak négyszögölét hat koronáért hajlandók adni, amely ár a bizottság szerint rendkívül előnyösnek tekinthető. A körkémence, amelyben egyszeri rakás mellett 220.000 darab téglagyár és cserép fér el, 12 nap alatt körülvehető. Az évi gyártmány így 5 millió darab téglagyár és cserépre tehető. A rendelkezésre álló föld ilyen kitermelés mellett mintegy 25 évre elegendő. Amennyiben a gyártelepnek a mai nehéz viszonyok között való megvásárlását aggályosnak tartanák, amiért a gyártás a szén és általános munkáshiány miatt korlátozva van, a bizottság számítást állított föl, amely a következő:

Ezer darab téglagyár összes előállításának költsége 100 korona, ezer cserépé 74 korona. Az összes rezsikiadások ezzel szemben évi 60.000 koronára rugnak. Ha tehát a korlátozott munkáviszonyok mellett csak egy millió téglagyárt és cserépet gyártatnának is, egyötödét a gyár teljesítőképességének; a mai 200 koronás téglagyár és 180 koronás cserépárak mellett ezrenként átlag 65 korona haszon jelentkezik, vagyis egy millió cserép és téglagyár 60—65.000 korona.

Bokor Pál az iratok bemutatása után annak a véleményének adott kifejezést, hogy a városra nézve nagyon előnyös lenne a téglagyár megvásárlása. Orosz foglyok és egyéb munkaerők segítségével úgyvanis a termelést csak fokozhatná a város, ami nagyobb haszonrészesedést jelentene és amivel elérnék azt is, hogy az árakat lecsorítsa a többi szegedi téglagyárban.

Tóth Mihály főmérnök szól először a tárgyról. Drágának találja a négyszögölenként hat koronás árat.

Balogh Károly: A Cserepes-sori földekért tíz évvel ezelőtt tíz koronát adtak.

Dr. Becsey Károly: Tett-e számítást az előkészítő bizottság arra, hogy a normális árviszonyok között kifizető üzlet lesz-e a városra nézve a téglagyár?

Bokor Pál: Ha a téglagyár ára csökken, csökken a rezsiköltség is. Ezenfelül normális viszonyok között teljes üzembentartását kifejtetheti a gyár.

Dr. Somogyi Szilveszter polgármester véleménye szerint legfontosabb kérdés, megéri-e a telek négyszögöle 6 koronát?

Dr. Becsey: Ha olyan nagyszerű üzlet lenne, mint amilyennek mutatják, nem adnának túl ráta.

Balogh Károly: A gyártulajdonos most más vállalkozásba akar kezdeni, tehát ez annak csak utjában állna.

Bózsó János azt kérde, hogy a 230.000 koronás vételárból nem lehetne-e magának a városnak egy téglagyárat felállítani a körkötésen kívül, ahol a városfejlesztési programoknak nem ütköznék útjába.

Bokor Pál: A tulajdonosok most áruba boesájtják ezt a gyárat és elsősorban a városnak ajánlják föl. Bizonyos, hogy ha a városnak nem kell, akad más vállalkozó. De hián lenne elhalasztani a vásárlást; később biztosan félmillióba kerül a telek maga.

Somogyi Szilveszter: Ha a telek nem drága, okvetlenül meg kell vásárolni.

Rosenfeld Nándor: Szükség van a másik két gyárral szemben egyre, amely az árakra mérséklőleg hat. A város pedig így saját gyártású téglához fog jutni. Ezer intőztény vár megvalósításra, ha ezekhez a város gyára szállítja a szükséges anyagokat, nagy nyereség lesz. Évekre ellátja a város maga munkával a gyárat, amely azonban még így is mérsékelni fogja az árakat azáltal, hogy csökkenti a keresletet saját termelőképességével. Nem kell félni a normális időktől sem; amíg a másik két szegedi téglagyár saját kárára nem csinál nagy árszállítást, nem lesz olcsóbb Szegeden a téglagyár.

Dr. Kószó István azt kérde, a szénhiány nem fogja-e megakadályozni az üzemet? A föld árát egyébként nem tartja drágának, de a helyettes polgármester reményei mégis vérmesek a gyárüzem hasznát illetőleg. És — azt hiszi — a felszerelési tárgyak sem érnek meg annyit, amennyire értékelték. Javasolja, indítsanak új tárgyalást a tulajdonosokkal, hogy nem volnának-e hajlandók 200.000 koronáért átadni a gyárat?

Bokor Pál nincs ellene, hogy Rosenfeld Nándor, dr. Kószó István és Bózsó Jánosból álló bizottság pénteken tárgyaljon erről a kérdéssről a tulajdonosokkal.

Balogh Károly: Két dolgot tartozik megvilágítani. Egyik az, hogy a szóbanforgó gyár nincs géperőre berendezve. Hogy melyik a jobb a két rendszer közül, nem lehet megállapítani. De, ha géperőre akarják berendezni a gyárat, a Bankégyesület téglagyárából esetleg föl lehet majd gépekkel is szerelni. A másik, amiről szólni akar, hogy teljesen megbízható üzletembert kell a vállalat élére állítani. Ilyen nélkül a legkitűnőbb üzlet is tönkremegy. Javasolja, már most fogalkozzék — ezzel az üggyel kapcsolatban — a bizottság azzal a gondolattal, hogy az összes városi üzemeket vegyék ki a tanács kezéből és alakítsák meg a községi üzemek kezelőségét, amely teljesen üzleti irányban vigye ezeket az üzemeket. Vázolja, hogyan gondolja a községi üzemek kezelőségének megalakítását. Kéri ilven irányu javaslatának elfogadását.

A bizottság végül is elvben hozzájárult a téglagyár megvételéhez, de elhatározta, hogy folytatja a tárgyalásokat a tulajdono-

sokkal, nem volnának-e hajlandók olcsóbban eladni a gyárat.

A téglagyár-vásárlás ügyében a szombat délutáni rendkívüli közgyűlés dönt.

Tisza az aktuális bel- és külpolitikai kérdésekről.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

Gróf Tisza István érdekes nyilatkozata került nyilvánosságra „A Nap”-ban. Tisza közölte a lap munkatársával, hogy a jövő héten, dolgai elintézése után a haretérre megy.

A keletgalíciai eseményekkel kapcsolatban azt mondja, hogy a háború egész tartama alatt azon igyekezett, hogy sem a kedvező, sem a kedvezőtlen híreket ne becsüljük túl. Kétségtelen azonban, hogy offenzívánk sikeréhez a legjobb reményeket fűzhetjük. Ha ezek a remények be is válnak, semmi esetre sem foglák a központi hatalmakat arra indítani, hogy harcias irányban módosítsák a béke feltételeire vonatkozó álláspontjukat.

Áttért ezután a csehekre. Helyteleníti, hogy Georgi báró, a volt hadügyminiszter a háború tartama alatt megtette a csehekről ismeretes kijelentéseit. Egyébként Magyarország belpolitikájára a csehek viselkedése semminemű hatást nem fog gyakorolni. Épen a Magyarországon megfordult cseh csapatok viselkedése folytán a magyarországi tótságban a csehek ellen bizonyos változás állott elő.

Lloyd George beszédére vonatkozólag Tisza a következőket mondta:

— Nem tartom szükségesnek, hogy részletesen nyilatkozzam Lloyd George beszédéről. Minden előző beszédén tultett a tények hamis beállításában és egyuttal a harci szenvedélyek feltüzelésében. Beszédében nyiltan odakonkludál, hogy békét csak akkor köt, ha a német nemzet saját belviszonyait úgy rendez, ahogy ezt ellenségeink kívánják. Azt hiszem, elég egy tényre rámutatni annak igazolására, hogy kik a béke barátai és a béke akadályait hol és kikben kell keresni.

5 millió tonnát sülyesztettek el eddig a buvárhajók.

Berlin, július 26. A Wolff-ügynökség jelenti: Az Atlanti-óceánon és az Északi-tengeren tengeralattjáróink ismét elsülyesztettek hat gőzöst és négy vitorlást, köztük egy nagy felfegyverzett gőzöst, valószínűleg gabonával. Három gőzöst kíséromenettől löttünk ki. A többi hajó rakománya szén, élelmiszer, darabaru, ló és fa volt.

A korlátlan tengeralattjáró harc megkezdése óta ötmillió bruttó-tonna, az ellenség céljait szolgáló hajóteret sülyesztettünk el.

A tengerészeti vezérkar főnöke.

Általános védkötelezettség Kanadában.

Ottava, július 26. A Reuter-ügynökség jelenti: Az alsóház 102 szavazattal 44 ellenében elfogadta harmadik olvasásban a szolgálati kötelezettségről szóló törvényjavaslatot.

A kereskedők szervezkedéséről.

Írta: Gál Miksa, bankigazgató.

A kereskedők szervezkedésének szükség-szerű voltáról már évek óta folyik a szó. Hogy eddig különösen a vidéken e téren el-határozó lépések nem történtek, nem a szer-vezkedés felesleges voltára, hanem arra ve-zethető vissza, hogy a kereskedők nem mer-tek szervezkedni. A kisebb városban és főleg a faluhelyen lakó kereskedő olyannyira ki-van téve a különféle vexaturáknak, hogy in-kább iparkodik távol tartani magát a politi-ka néha veszedelmesen himbálódzó hajójától. De ép ez teszi szükségessé a szervezkedést, a politikai szervezkedést.

Amidőn Szegeden a „Délvidéki Közgaz-daság” című kereskedői lap megindult és fel-kérettem, hogy szerény erőmből azt támo-gassam, ép a kereskedők szervezetlenségére gondoltam és az 1911. évi április 29-iki szám-ban a következő, sajnos még ma is aktuális leikkben tettem eleget a felhívásnak.

A nemrég lezáródott politikai korszak és az azzal egybeeső társadalmi irányzat feléb-resztették, önvédelemre szólították az érde-kelteket, a kereső osztályokat és azon széles néprétegeket, amelyek az uralomra került irányzat nyomásait a legközvetlenebbül érez-ték. Ezek a nyomások több irányban érvé-nyesültek és sajnos, fognak még érvényesül-ni, ha az elmúlt korszak törvényhozási alko-tásai majd a gyakorlatba mennek át. Az egyik nyomás, mint az érintett törvényhozói alkotás eredménye: az új adótörvények, már előre küldték árnyékukat. Felesleges fejte-getnünk azon hatásokat, melyek alatt borvi-dekek az új bortörvény rendelkezései foly-tán szenvedni kénytelenek; felesleges rámu-tatni azokra a körülményességekre és költsé-ges berendezkedésekre, amelyek az új mér-tékhitelítési törvénnyel járnak; nem rész-letezzük azon jogfosztást, melyet a jóhiszemű hitelező a végrehajtási novella által szenved-tett; nem mélyedünk részleteibe azon egyen-lőtlen elbánásnak, amellyel az adóreform a kereső osztályokat és épp a kereskedő elemet sújtani fogja, érintjük csak ezeket mint azon nyomások egyik csoportját, melyek a keres-kelem összetartozó elemeit a szervezkedésre szólítják. A nyomások másik csoportját, a nagy, széles, kis vagyoni rétegek érzik leg-súlyosabban az élelmi és fogyasztási cikkek nagy drágaságában; ezek főként mezőgazda-sági termékek. A kenyér, a hus, a zsír, a sza-lonna eddig nem észlelt magas árakon jár. Mindez miért? Mert a törvényhozás, a kép-viselőház mesterséges műviharokkal a haza és az alkotmány veszedelmének riadóját fujja évek óta, meghamisítja a közhangulatot a had-sereg nyelvkérdésével, majd a bankügy ön-állósításának időszerűtlen jelszavával, hogy ne érjen rá a mesterségesen támasztott műviha-rok közepette arra, hogy a mindennapi kenyér-kérdésekről gondoskodják, és hogy a szerb és román kereskedelmi szerződések nyomán a szegény népre hasznót árásszon, végre hogy ne legyen kénytelen állást foglalni a törvény-hozói testület többségét alkotó elemmel szem-ben.

Hogy a kereső osztályok, a kereskedelem,

az ipar még ma sem kapta meg mindazt, ami-öt megilletné, azt saját szervezetlenségének tudhatja be. A társulási szellem hiánya és a saját ügyek iránt való indokolhatlan közöny sajnosan érzett mindennapos jelenségek ná-lunk: fokozott erővel kell pótolnunk a mulasz-tottakat, a kartársi szellem, az együvértartozó-ság érzetének fölkelését és ápolását, a na-ponta súlyosbodó viszonyok, a fokozódó adó-teher, a kereskedő társadalom ellen forgalom-ba hozott jelszavak, a szolid kereskedelem ká-rostására szolgáló általános gyanúsítások, az üzleti tevékenységnek káros tulkapása stb. stb. ébresszenek végre összhangot és egyesítsék egy hatalmas központi szervezetté a kereske-dőséget. Mert ha magától nem szervezkedik, hiába várja az országos bajok orvoslását az egyik: nagy dolgokat csak nagy eszközökkel lehet mozgásba hozni.

Az évszázados folytonos harcok, később politikai önállóságunkért vívottak, teljesen érzéketlenné tettek közgazdasági kérdések iránt, és míg politikai jelszavakért és cafran-gokért vért és vagyont dobtunk oda, közgaz-daságilag folytonosan háttérbe szorítottunk, különösen Ausztria volt az, mely — ismervé ezen gyengénket — abból az idők folyamán nagy tőkét kovácsolt. Annaira lekötött minket az érintett természetű harc és a nemzeti tev-kenység ez a formája úgy vérünkbe szivott, úgy természetünkbe oltódott, hogy ma már el-képzelné is alig tudjuk, hogy további fenn-állásunknak más feltételei is volnának, nem-zetünk vállaira más feladatok sulya is nehe-zedik. Pedig ha mások nem, hát az agráriusok azok, kik minket más feladatokra is ráirá-nyítanak, és pedig saját létünk iránti har-cokra.

Az agráriusok és merkantilisták harcának alapja az, hogy előbbieket nemesak egy min-

den vonalon érvényesítendő előnyben részesi-tést kívánnak, követelnek, hanem még azon a kis porondon is, melyet a merkantilistáknak hagynak, folytonos vekszálásoknak teszik ki őket, úgy, hogy ezeket létérdekükben, ekszisz-tenciájukban támadják meg. Évek óta az ag-ráriusok gazdasági politikája, illetőleg miután az államszervezetben, a parlamentben domi-nálnak, kormányunk gazdasági tevékenysége egyenesen kereskedelem- és iparelles. Hogy pedig ez — állami szempontból ítélve — ön-gyilkos politika, bővebb magyarázatra nem szorul, mert mindenki, aki gondoskodni és számolni tud, kiszámíthatja magának, hogy egyedül a mezőgazdaság azokat a horribilis számokban kifejezett közterheket, melyek ál-lami egyensúlyunk és solvenciánk fentartá-sára szükségesek, mai extenzív gazdálkodási rendszer és adózásunk egyoldalúságával elő-teremteti teljesen képtelen. Hiszen a rövid koalíciós agrárius gazdálkodás majdnem gaz-dasági és pénzügyi romlásunkat idézte elő. Hogy pedig az agráriusok most nem vonták be pozíciójukat, láttuk a perrendtartási javas-latoknál.

Épp ezért erősen és fokozottabban kell közgazdaságunk kiépítésén fáradoznunk, a ke-reső osztályokat, a kereskedőket egy nagy tá-borba egyesíteni, hogy a legközelebb megvi-vandó nagy harcban egy emberként talpon legyenek és *jogaikért* küzdhessenek.

Reméljük, hogy ma, amidőn már a napi sajtó is a kereskedők szervezkedéséért tör-lándzsát, amikor a demokratizálás korszaka köszöntött be, a kereskedők szervezkedése hamarosan testet ölt és hatalmas szervezeté-nek sulyát a kereskedők összességének érde-kében éreztetni fogja.

A fogoly cári család élete.

— A Délmagyarország levelezőjétől. —

Lugano, július 21.

Néhány nappal az orosz forradalom ki-törése után, II. Miklóst tudvalevőleg a csá-szári nyári rezidenciába: Carszkoje-Selo-ba szállították, ahol feleségével és gyermekeivel találkozott. Azóta a cári család nem hagyta el a Sándor-palotát, ahol mindannyian elég szigorú, de nem feltűnő felügyelet alatt van-nak. Az őrségi szolgálatot teljesítő tiszteken és legénységen kívül, az előkelő börtönbe lá-bát senki be nem teheti. Kíváncsi hírlapíró szemek azonban mégis sok mindent megfi-gyelhetnek, mert az épület és az azt környező nagy park csak egy alacsony vasrácsból álló kerítéssel van az uttól elválasztva. A *Journal* oroszországi tudósítója, volt is olyan szem-füles és az excárt ezen az alacsony vasrácsra át feltűnés nélkül megfigyelte. Épen a palota előtti térségen sétált és gróf *Benckendorf* udvari marschallnak elébe ment.

II. Miklós a 4-ik vadászrezred egyenruhá-ját viselte, kitűnő színben volt és éppen nem látszott meg rajta, mintha nagy gondok nyomnák császári fejét. A beszélgetés, amit a gróffal folytatott, csakis vidám tárgyú le-hetett, mert egészen jól lehetett látni, hogy a cár állandóan mosolyogva beszélget. Amint aztán a palota előtti térről a főfasonba ju-tottak, rögtön követte őket egy tiszt és há-rom közlegény feltűzőtt szuronnal. II. Mik-lós számtalanszor élénk mozdulattal muta-tott virágokra és bokrokra, úgy, hogy joggal lehetett arra következtetni, miszerint a tár-

salgás tárgya botanikai kérdésekkel van kapcsolatban. A séta nem tartott sokáig. Amint a palota előtti térre visszatért az ex-cár, könnyed kézmodulattal köszöntötte a ka-tonatisztet és bevonult lakosztályába.

A cári család egyik tagjának sincs meg-engedve, hogy a volt uralkodó lakosztályá-ba lépjen. Hogy a felügyeletet jobban lehes-sen gyakorolni a palotának teljes középső része lakatlan, a cár és egész családja a pa-lota balszárnyán vannak elhelyezve és pedig olyképen, hogy a cár a földszinten, míg a cárné a négy főhercegnővel és a volt trón-örökösrel az első emeleten lakik. A jobb szár-nyon lakik gróf Benckendorf a családjával, az udvarhölgyek, a házi orvos és a volt trón-örökös francia nevelője. A cári család kísé-retét 250 tagról 94-re szállították le.

A palota őrségével 150 ember van meg-bizva és ezek a parkban három csoportra oszlanak. A lakás belsejében csak 3 katona őrködik, de az őrség parancsnokának: *Kobi-linski* őrnagynak, meg van engedve a ter-mek belsejébe is előzetes bejelentés nélkül belépni, mert csak így győződhetik meg ar-ról, hogy vajjon azok a határozmányok, ame-lyeket a cár és családja kötelezőnek elismer-tek, betartatnak-e. Életmódjának egyébkénti megválasztásában, a cár szabadon rendelke-zik, de meg van neki tiltva a katonákkal és tisztekkel beszélni. Ebben a tekintetben csak a palotaparancsnokkal szemben van kivétel, akivel tetszés szerinti időben találkozhatnak.

A feleségével és gyermekeivel azonban csak a sétára szánt időben és az étkezések ideje alatt beszélhet. Ujságot tetszése szerint olvashat és erre a célra mindig rendelkezésére állanak a „Nowoje Wremja“, a „Russkoje Slowo“ és a „Birdschewia Vjedomosti“ legújabb számai. Csodálatos, hogy a hírlapok közleményei iránt az excár teljes érzéketlenséget mutat. Az étkezés tartama alatt mindig vidámnak és jókedvűnek látszik, tréfás megjegyzéseket tesz és sohasem hallani tőle még csak egy célzást se azokra a körülményekre, amelyek a trón elhagyására kényszerítették. Plegmatikus nyugalma csupán egyetlen egyszer hagyta el és pedig annál az alkalomnál, amidőn arról a tervről tanácskoztak vele, hogy az egész cári családot, Kronstadtba: a Péter-Pál erődbe fogják átszállítani. De sikerült neki — anélkül, hogy ígéretét meg kellett volna szegnie — a tiszteltől megnyugtató nyilatkozatokat kapni. A cár azelőtt nagy inyenec volt és a konyhatudomány iránt fejlett igényeket támasztott. Csakhamar beletörődött azonban sorsába és nem panaszkodik a közönséges étkek és a változat nélkül való életmód miatt. Még az asztaláról hiányzó bor miatt se lehet tőle felszólalást hallani. Hozzájárul jó étvágya előidézéséhez az is, hogy a cár a napnak néhány óráját kerti munkával és a rendelkezésére álló kitiűnő kerékpáron, kerékpározással tölti. A napnak többi részét a könyvtárban szórakozza el, ahol azonban inkább szivarozik, mint olvas.

A cárnő majdnem mindig roszkedvű. Az étkezés tartama alatt alig lehet szavát hallani és meglátszik rajta, hogy szenved. Tolókocsin tolatja magát egyik teremből a másikba. A trónörökös és a nagyhercegnők éppen olyan gondtalanoknak látszanak, mint egykor koronás atyjuk, mert egész nap a legjobb hangulatban vannak és játszanak. Még a 22 éves *Olga* nagyhercegnő is élénk részt vesz ezen játékokban. Az ember azt hinné, hogy fogalmuk sincs, mi történik a világban. Nagyon jellemző különben a cárnak egy séta alkalmával, gróf Benkendorfhoz tett nyilatkozata:

— Nem érzem magam kevésbé szabadnak, mint korábban, mert alapjában véve, egész életemben *mindég fogoly voltam.*

Th. E.

Nemzetközi konferencia Newyorkban a hadicélokról.

Stockholm, július 26. A *Manchester Guardian* washingtoni értesülése szerint az amerikai kormány Newyorkban nemzetközi konferenciát hív össze az antant hadicéljainak újból való megállapítására. A konferenciára meghívják Oroszországot, Franciaországot, Angolországot, Olaszországot és az Egyesült-Államok képviselőit. Franciaország és Anglia a meghívást már elfogadta.

A szövetségesek konferenciájának első ülése.

Páris, július 26. A Havas-ügynökség jelenti: A szövetségesek konferenciája szerdán délelőtt tartotta első ülését. Ribot megnyitotta az értekezletet és üdvözölte a szö-

vetségesek képviselőit. A tanácskozásokat bizalmas jellegűeknek mondták ki.

A szegedi választójogi blokk értekezlete.

(*Saját tudósítónktól.*) A szegedi választójogi blokk szervező bizottsága csütörtökön este 8 órakor a Munkás-Otthon helyiségében népes értekezletet tartott dr. *Becsey* Károly elnöklésével. A szervező bizottság ülésén megjelent dr. *Kószó* István, dr. *Papp* Róbert; a szegedi Feminista Egyesület részéről dr. *Turcsányi* Imréné és dr. *Erdélyi* Jenőné; a szociáldemokrata-pártot pedig *Abrahám* Mátyás, *Fürtös* Sándor, *Bereg* Lajos és több tevékeny tag képviselte.

Az értekezlet megnyitása után dr. *Becsey* elnök jelentette, hogy az augusztus 12-ikére tervezett népgyűlés hatalmas előkészítő munkája folyamatban van. A főkapitány tudvalevőleg nem engedélyezte a népgyűlés megtartását, hivatkozva egy belügyminiszeri rendeletre. A főkapitányi határozatot megfélembzték a tanácshoz, amely az ügyben még nem döntött. Azon esetben, ha helyben hagyná a főkapitányi határozatot, akkor a belügyminiszterhez nyujtanak be felelőbezt, amely biztosan helyt a kérelemnek. A népgyűlésre meghívja a szegedi választójogi blokk a két országos függetlenségi párt központi bizottságát, az országos demokrata és radikális pártot, a Feministák Egyesületét és a szervezett munkások központi bizottságát. Személyesen meghívják ezenkívül a választójogi blokk két miniszterét: gróf *Batthyány* Tivadar és dr. *Vázsonyi* Vilmost, továbbá gróf *Károlyi* Mihályt.

Az értekezlet ezután megbizta az elnökséget, hogy az augusztus 12-iki népgyűlés határozati javaslatát készítse el és azt a legközelebbi ülésen jóváhagyás végett terjessze elő. Egyben kifejezést adott annak a kívánságának, hogy a határozati javaslatban benne foglaltassék a választói jognak a nőkre való kiterjesztése is.

Fürtös Sándor titkár ezután ismertette az országos választójogi mozgalmakat. Eddig kilenc nagyobb városban alakult meg a választójogi blokk vidéki szervezete, amelyek nagy propagandát fejtenek ki és legközelebb népgyűléseket tartanak az általános választójog érdekében.

Bereg Lajos azt fejtette, hogy a szegedi alakulásban nagyon sokan részt vennének, de eddig még nem nyujtottak ezek számára kellő alkalmat. Számosan szóvá tették előtte is, — olyanok, akik kétségtelenül meggyőződéses hívei a radikális választójognak, — hogy szívesen csatlakoznának a szegedi választójogi blokkhoz, ha ezt az alakulás könnyen hozzáférhetővé tenné és működését a nyilvánosság teljes ismertetésével intézné. Eddig is számosan léptek és lépnek be a választójogi blokkba, kellő propagandával azonban még sokkal kedvezőbb eredményt lehetne elérni. Ezért indítványozza, hogy az elnökség időről-időre kellőképp tájékoztassa a lapok útján a közönséget működéséről és céljairól.

Dr. *Papp* Róbert helyeselte *Bereg* indítványát és azt javasolta, hogy a közönség tájékoztatását egyelőre az elnökség intézze. Az értekezlet, amely ilyen értelemben határozott, ezután véget ért.

POLITIKAI HIREK.

— Budapesti tudósítónk telefonjelentése. —

(Uj főispánok kinevezése.) Félhivatalosan jelentik: A király július 25-én Reichenauban kelt legfelsőbb elhatározásával Ugron Gábor belügyminiszter előterjesztésére a következő főispánokat nevezte ki: Abauj-Torna-megye és Kassa város főispánjává Szalay László országgyűlési képviselőt, volt főispánt; Arad város főispánjává dr. Barabás Béla országgyűlési képviselőt; Arad-megyébe Purgly László földbirtokost; Bácsbodrog-megyébe és Zombor városába dr. Baloghy Ernő ügyvédet; Békés-megyébe dr. Füzessey Zoltán ítélőtáblai bírót; Bihar-vármegyébe Palatinszky Lajos járási főszolgabíró; Heves-megyébe dr. Vass János vármegyei másodfőjegyzőt; Kisküküllő-megyébe dr. Gyárfás Elemér ügyvédet; Komárom városba és Komárom-megyébe gróf Dezasse Jánost; Moson-vármegyébe dr. Hegyi Gyula királyi tanácsost; Nagy-küküllő-megyébe báró Jepricevics-Horváth Emil dr. ügyvédet; Nyitra-megyébe Mado-csányi Gyula földbirtokost; Pozsony-megyébe és Pozsony városába Szmracsányi György képviselőt; Szilágy-megyébe dr. Kaisler György nyugalmazott főispánt; Szolnok-Doboka-megyébe báró Diószeghy Zsigmond földbirtokost és Vas-megyébe Ostffy Lajos képviselőt.

(Esterházy miniszterelnök a királynál.) Gróf Esterházy Mór miniszterelnök csütörtökön délelőtt a királynál kihallgatáson jelent meg. Az audiencia után a miniszterelnök tanácskozott gróf Czernin Ottokár külügyminiszterrel és más osztrák politikusokkal.

(A munkapártból a Károlyi-pártba.) Wenckheim Antal munkapárti képviselő kilépett pártjából és belépett a Károlyi-pártba.

HIREK

oooo

— Mikor nyílik meg a Balkán-Akadémia Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter ismeretes döntése a szegedi kereskedelmi főiskoláról általános örömet keltett városzerte. Széles körökben nagy az érdeklődés most már az iránt, hogy mikor nyílik meg a szegedi főiskola és mi történik annak érdekében, hogy ez minél előbb bekövetkezzék. Somogyi Szilveszter polgármester a következőket volt szíves mondani erről munkatársunknak:

— A kultuszminiszter jóváhagyó leirata még nem érkezett meg a városhoz, tehát nem tudjuk, hogy miképpen történt a jóváhagyás. Megtörténhet, hogy a miniszter csak a határozatot hagyta jóvá, a kért állami hozzájárulást azonban nem adta meg. Így elsősorban a jóváhagyó leiratot kell bevárunk. Az alaptőkét már befizették és a tőke így rendelkezésre állna az akadémia céljaira. Kérdés azonban az is, hogy a háboruban lehet-e fölláztatni ilyen intézményt; volna-e ennek célja? Egy bizonyos, ebben az évben semmiesetre sem lehet már megcsinálni; kifogytunk az időből. Azt pedig, hogy jövőre mi lesz, most megmondani még nem lehet,

Fantom

? ? ? ?

A város hatósága mindenesetre rajta lesz, hogy a nagyfentosságu intézményt mielőbb létesítsék.

— **Gróf Esterházy Bécsben.** Bécsből jelentik: Gróf Esterházy Mór miniszterelnök csütörtökön reggel dr. Bárczy István miniszteri osztálytanácsos kíséretében Bécsbe érkezett.

— **A pénzügyminiszter Budapesten.** Budapestről jelentik: Dr. Gratz Gusztáv pénzügyminiszter csütörtökön reggel erdélyi utjáról visszaérkezett Budapestre.

— **Tarnopoliak hódolata a királynak.** Bécsből jelentik: Dr. Horowitz Jakab, Tarnopol város alpolgármestere, a város község-tanácsa nevében a város felszabadulása alkalmából hódoló táviratot intézett öfelségéhez.

— **A főispáni installáció.** Mint megírtuk, Szeged törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtt tartja meg installáló közgyűlést, amelyen Dr. Kelemen Béla főispánt beiktatják hivatalába. Az installáló közgyűlésen a törvényhatósági bizottság nevében Homor István fogja üdvözölni az új főispánt. Homor Istvánt pártközi megegyezéssel kérték föl erre a szerepre és kivüle senki más nem fog fölszólalni. Várhelyi József prépost-kanonok ugyanis, akit először kértek föl, hogy a törvényhatóság nevében üdvözölje az új főispánt, megbetegedett és még szerdán kénytelen volt betegsége gyógyittatása céljából Budapestre utazni.

— **A fölmentések a revízió elintézéséig érvényben maradnak.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Félhivatalosan jelentik: A felmentések revíziójára vonatkozó hadügyminiszteri rendelet értelmében a revíziós névjegyzékbe felvett időlegesen már felmentve volt egyéneknek a felmentése, ha időközben a felmentések hatályon kívül nem helyezettek, a revízió egész tartamára, vagyis addig, amíg rájuk nézve érdemleges döntés nem történik, meghosszabbítottak tekintendő.

— **Kompromisszium készül a választójog ügyében.** Budapestről jelentik: Hír szerint a munkapárt egyik csoportja és a kormány között tárgyalások folynak a választójogi törvénytervezetről. A tárgyalásoknak az a célja, hogy az ellentéteket a kormány és a munkapárt között elsimítsa. Gróf Zichy János állítólag már tárgyalta gróf Esterházy miniszterelnökkel és kilátás van a megegyezésre. Ez esetben a választójogi reformnak többsége lenne a Házban és a háború alatt az új választásokat el lehetne kerülni.

— **A cseh pártok nagygyűlését elhalasztották.** Bécsből jelentik: A cseh pártok Prágában nagygyűlést akartak tartani a cseh-kérdés ügyében. A nagygyűlést most elhalasztották, mert a gyűlés előkészítése több hónapi munkát kíván.

— **Főispáni beiktatás Versecen.** Versecről jelentik: Dr. Lányi Márton főispánt csütörtökön iktatták be hivatalába. Az installáción jelen volt Grecsák Károly igazságügyi államtitkár is.

— **Tengerészhadnagy és nagykereskedő véres párbaja.** Budapestről jelentik: Csütörtök reggel a Fodor-féle yivóteremben Horváth Nándor belvárosi nagykereskedő és Mindszenti Tibor tengerészhadnagy súlyos féteteli kardpárbajt vívtak. A felek háromszor igen hevesen csaptak össze. Horváth

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
11-85.

Igazgató:
VAS SANDOR

TELEFON:
11-85.

Julius 28. és 29-én
szombaton és vasárnap

a budapesti Nemzeti

Royal-Orfeum

tagjainak két napos vendéjátéka,
naponta új műsorral!

Virágh Jenő az országos híri komikus
vezetésével.

Fellépnek:

Virágh Jenő

saját műsorával,

Sándor Steli

Zerkovitz és Weiner
slágerekkel.

Geiger Irma

ének és táncszámokkal

Szécsi Ferenc

énekes és táncos színész.

Szinre kerülnek:

Nagy Endre, Zerkovitz Béla, Weiner
István seasonslágeri:

Az a szegény Golem. — A porcellán
őrült. — A pótsorozás. — A mondur
fiatalit. — A cipőkirály. — Prof. Nick
Fantom. — A frontszínház. — A po-
litikus pitiáner. — Az ingyen gulyás.
— A kannibál nő. — A hadi-
milliomosné. — A drágaság áldozata.

Darabok, tréfák, duettek, magánszámok.

Előadások mindkét napon este 9
órákor a ngári helyiségben.

Vasárnap délután 3, 5, 7 órákor
mozi műsorral előadások.

Helyárak: Zsöllye 5.—, I. hely
4.—, II. hely 2.—,
III. hely 1.— korona.

a fején súlyos vágást kapott. A párbaj oka ismeretlen.

— **A kincstári plébánosok drágasági pótléka.** A csanádi egyházmegye területén kétszáz-negyvenhét plébános működik, akik közül mintegy kétszáznak a kincstár a kegyura. A plébánosok mozgalmat indítottak anyagi helyzetük javításáért. A plébánosok a napokban gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy nyomtatékosan követelik a kincstártól a természetbeni járandóságok természetben való kiutalását úgy a háború alatt, mint a háború után és ilyértelmű memorandumot intéztek a kultuszminiszterhez. A csanádi egyházmegyei plébánosok mozgalmát az ország összes kincstári kegyuri plébánosainak akciója követte. A kultuszminiszter magához hívatta az összes püspököket és arra kérte a főpásztorokat: világosítsák fel a plébánosokat, hogy ennek a kérdésnek ilyen formában való rendezése a háború alatt keresztülvihetetlen. A háború után a kincstár hajlandó ezt az ügyet közmegegyezésre elintézni. Kevéssel ezelőtt a püspökök össze is hívták a plébánosokat és a gyűlésnek meglett a kívánt eredménye. A plébánosok ugyan is kijelentették: hajlandók elfogadni 35 százalékos háborús drágasági segélyt, amely természetesen az állami tisztviselőkéhez hasonlóan még ez év folyamán emelkedni fog.

— **Hámoryt lemondatták mandátumáról.** Vizakndról jelentik: Dr. Hámory László országgyűlési képviselő ellen gabonaelrejtés miatt mint ismeretes, eljárás indult meg. A vizaknai kerület választópolgárai népgyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy felszólítják Hámoryt, hogy mandátumáról mondjon le.

— **Herzl tanár eladja szanatóriumát.** Budapestről jelentik: Ugy hírlik, hogy báró Herzl Manó, egyetemi tanár a Városliget szanatóriumot elszándékozik adni. Állítólag egy budapesti konzorciummal tárgyal, amely megvásárolná a szanatóriumot és házi kezelésben tartaná. Főorvos továbbra is Herzl professzor maradna.

— **A hadifoglyok sorsának könnyítése.** Berlinből jelentik: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung hiradása szerint a német és az angol kormány megbízottai nemrég közös tanácskozást folytattak Hágában, hogy megállapodást hozzanak létre a két kormány között hadi és polgári foglyok kicseréléséről. A tárgyalás alá kerül tervezetet mind a két kormány elfogadta. A megállapodás, amelynek német szövegét legközelebb közzéteszik, a következő dolgokról szól: Beteg hadifoglyok hazabocsátása, hadi és polgári foglyok internálása semleges országokban, hadifoglyok szökési kísérletének megbüntetése, hadi és polgári foglyok ellen bizonyos időpontig hozott ítéletek felfüggesztése, megtorló intézkedések polgári és hadifoglyokkal szemben és végül a hadi- és polgári foglyoknak szóló csomagok kézbesítésének gyorsítása, továbbá a hadifoglyok hozzátartozóitól érkezett levélpostai küldemények gyorsabb kézbesítése. Több más kérdésről később fognak tárgyalni. A megegyezés létrejöttében nagy része van a németalföldi kormánynak amely nemcsak a tanácskozást könnyítette meg, hanem helyet is ajánlott fel a német és angol hadi- és polgári foglyok elhelyezésére.

— **Kinevezések és áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a hivatalos lap csütörtöki száma közli, Babiczky Árpád okleveles tanítót a szeged-bojárhamitanyai, Csonka Józsefet a szeged-honvéderdőtanyai, Darázs Gizellát a szeged-mételyes-

A nők választójoga

egyhangulag a

DIANA

puder és krém mellett
nyilatkozik meg, mert
e két szer a női szépség
egyedüli biztosítéka.

Próbadohoz kor. 1.—
Nagy dohoz „ 2.50

Mindenütt kapható!

dülő-tanyai, *Koltay* Máriát a szeged-alsócsen-gele-tanyai, *Polyák* Annát a szeged-metelyes-tanyai, *Tóth* Gyulát a szeged-külsődomaszéki tanyai állami elemi iskolákhoz kinevezte. — *Heczdáné Niedermayer* Katalin székelykevei állami elemi iskolai tanítót a szeged-köröséri-tanyai, *Vajay* József és *Vajayné Vajai* Ilonát a szeged-kanesalszél-tanyai állami elemi iskolához helyezték át.

— **Pilsudzkit árulással vádolják.** *Bécsből* jelentik: Pilsudzki brigadérosnak, a lengyel légiók parancsnokának nagy feltűnést keltő letartóztatásáról a *Neue Freie Presse* a következőket írja: Pilsudzki volt — még békében — a lengyel lövész szervezeteknek a megteremtője. A háború kitörése után, 1914. augusztus 6-án néhány lövészszázaddal Lengyelországból Galiciába jött, hogy a harcot az orosz zsarnoksággal felvegye. Mikor a lengyel légió megalakult, ő lett a dandár-parancsnok. Ez év januárjában kinevezték a lengyel államtanács tagjává és megbízták a katonai ügyosztály vezetésével. Abban bizott, hogy őt fogják megbízni a lengyel hadsereg szervezésével és legfőbb vezetésével is. Junius végén Pilsudzki több társával együtt hirtelen kilépett az államtanácsból, még pedig azért, mert ellenezte az egyszer már egyhanguan elfogadott és a legionariusok számára előírt eskümintát. Az államtanács a múlt napokban felhívást intézett azokhoz a legionariusokhoz, akik még nem tették le a hűségeskü. A felhívás többek közt ezeket mondja: „Három évi nehéz áldozatok után elhatároztátok, hogy nem fogadjátok el az államtanács által elétek terjesztett eskümintát, bár két hónappal ezelőtt kijelentettétek, hogy leteszitek az esküt. Önkéntesek vagytok és senki sem kényszeríthet benneteket az eskü letételére. Térjetez tehát haza! Ha szívetek ismét a haza védelmére szólít, mindenkor megtalálhatjátok a hozzánk vezető utat.” A varsói Glosz jelentése szerint Pilsudzki akadályozta meg az eskü letételét és a történetekért egyedül ő felelős. Mindenáron ő akart lenni a lengyel hadsereg főparancsnoka. Viselkedése különben is gyanús volt, mert a *Times* csak nemrég jelentette, hogy Pilsudzki júniusban Pétervárott volt, ahol a lengyel katonai kongresszus diszelnökévé választották.

— **Elszámolás a honvédnapról.** A honvédnapi rendezőbizottságának elnöksége ez uton kéri a rendező bizottság tagjait, valamint a sátrakban működött hölgyeket és a sajtó képviselőit, szíveskedjenek vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza bizottsági ter-

mében teljes számban megjelenni. A gyűlés tárgya: Végszámadás és beszámoló.

— **Sikkasztó vasuti pénztáros.** *Nagyváradról* jelentik: *Oláh* Lajos, a váradvelencei állomásfőnökség egyik fiatal hivatalnok, a hivatalos pénzből 14.000 koronát elsikkasztott. A sikkasztott pénzt elkártyázta. Az ügyészségen önként jelentkezett. Letartóztatták és hivatali sikkasztás miatt megindították ellene az eljárást.

— **A rokkantsági nyugdíj.** A polgármesteri hivatal közli: A honvédelmi miniszter ujabban kiadott rendelete szerint a minden nép-felkelési szolgálatra alkalmatlannak osztályozott, rokkantsági nyugdíjjal és sebesülési pótlékkal ideiglenesen egy évi szabadságra bocsátott katonák családjainak nem állami segély, hanem a rokkantsági nyugdíj és sebesülési pótlékon felül csak ideiglenes éviségély jár. Felhívja ezért a polgármesteri hivatal az érdekelteket, hogy éviségélyük utalványozása és állami segély-könyvük beszállgatása végett a hadsegélyző irodában (városi bérház I. em. 14. ajtó) okvetlenül jelenjenek meg.

— **Megvesztegetett előljárósági szolga.** *Budapestről* jelentik: *Urai* Béla előljárósági szolga és *Heller* János katoná ellopják a kilencedik kerületi előljáróság tejlhamisítási kihágási aktáit. Az aktákért tíztől száz koronáig terjedő összegeket kaptak. A megvesztegetett szolgát és katonát a rendőrség letartóztatta. A nyomozást folytatják.

— **Százhuszonhét csalásért elítélt kereskedő.** *Aradról* jelentik: *Hübsch* Mór lugosi kereskedőt följelentették, hogy a Haditermény Részvénytársaság nevében és részéről átvette a rekvirált gabonát. A vád szerint *Hübsch* a felesleget nem adta vissza, hanem megtartotta magának és a gabona pénzértékét sem fizette ki a termelőnek. A felesleghez úgy jutott volna, hogy a gazdák többet ad-

Fantom

? ? ? ?

tak át neki, mint amennyi kötelességük lett volna. A feljelentés szerint továbbá azt mondotta a gabonát beszállító embereknek, hogy a terményük el van kobozva és ezért négy koronával kevesebbet kapnak érte métermázsánként. A bíróság nyolc napon át tartó tárgyalás után hirdette ki az ítéletet a bűnygyben és bűnösnek mondta ki a vádlottat százhuszonhét rendbeli csalás vétségében és az enyhítő szakasz alkalmazásával, *ötezer-nyolcszáz koltka fő- és évenként százhetven* korona mellékbüntetésre ítélte. Kötelezte végül a bíróság *Hübsch*öt arra is, hogy a gazdáknak okozott kárt térítse meg. A vádlott védője az ítélet ellen föllebezést jelentett be.

— **ÓRA és ÉKSZER javításokat gyorsan, pontosan és olcsón készít FISCHER K. Korzó kávéház mellett.** — Telefon: 1538.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgáit** Szegeden augusztus 5-én délelőtt 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fogják megtartani. A vizsgálati kérvényeket kellően felszerelve az iparfelügyelőséghez (Földváry-utca 4. szám.) kell beküldeni.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.

Kiadóhivatal 81.

KORZÓ MOZI

Igazgató: VASS SÁNDOR.

Telefon 11-85.

Csak ma pénteken

két nagy sláger

Félelmetes üzenet

bűnygyi dráma 3 felvonásban.

Maga édes ifjasszony

bohózat 3 felvonásban.

A 9 órai előadás a Korzó mozi ngári helyiségében lesz megtartva.

Előadások 5, 7 és 9 órakor.

Helyárak: Páholy 1.60, zsölye 1.20, I. hely 1 K., II. hely —.80 fillér, III. hely —.50 fillér.

Amerika hajóépítkezési programja.

Rotterdam, július 25. A Reuter-ügynökség jelenti: Washingtonból: Goethals tábornok, a hajóépítkezési osztály vezetője lemondott állásáról. Utódja Goppers a tengerészeti osztály főmérnöke lesz. Ezekkel a változásokkal függ össze, hogy Denman, a hajózási tanács elnöke is lemondott. Utóda Hurley, a kereskedelmi tanács volt elnöke lesz. Denman és Goethals a fahajók mellett foglalt állást, míg Hurley és Goppers az acélhajókat pártolta.

A francia szocialista nemzeti tanács összehívása.

Kopenhága, július 26. A dán szocialisták hivatalos lapja közli, hogy míg a francia szocialista párt többsége ellenvetés nélkül fogadta a kormánynak azt az elhatározását, hogy nem ad utleveleket a stockholmi kiküldötteknek, a kisebbség egyre azon dolgozott, hogy megbízottai eljuthassanak Stockholmba s bizottságot választott, amely a holland-skandináv bizottság kérdőpontjaira előkészítse a memorandumot. A bizottság kebelében azonban nézeteltérések támadtak, amelyek arra vezettek, hogy a párt újból össze fogja hívni az egész francia szocialista tanácsot. Ez a legfelsőbb fórum fog dönteni afölött, vajjon a francia szocialisták megmaradjanak-e a német többségi pártok ellen irányuló engesztelhetlen álláspontjukon. A dán szocialisták hivatalos lapja a Franciaországban egyre növekedő békevágytól, de még inkább a pétervári munkás- és katonatanácsnak Páris fele uton levő kiküldötteitől reméli, hogy a franciák is meg fognak jelenni a stockholmi általános konferencián.

Felelős szerkesztő: Pásztor József.
Kiadótulajdonos: Várnay L.

Krémer H. férfi- és női ruha-üzlete
Kossuth Lajos-sugárút.

Mérsékelt árak. — Pontos kiszolgálás. — Férfi- flu és leányka-kalapok.

Telefon 773. Telefon 773

APRÓHIRDETÉSEK

Izzad valamely testrész? Ugy használja a dr. Leinzinger féle kipróbált szert. Üvegje 70 fillérért kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Gyomor bajosok dicsérik a Leinzinger-féle gyomorosepp jó hatását. Üvegje 1 koronáért kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Legjobb hajfestő az órástárgyosan elismert Leinzinger féle. Ára 4 korona. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Fájós fogára vegyen mielőbb a híres Leinzinger-féle fogcseppből üvegje 70 fillérért kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Hajhullás, hajkorpa gyorsan elmúlik a Leinzinger-féle „China-hajszesz” által. Ára K 1-50 Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Fájószülés ellen csakis az ártalmatlan Leinzinger-féle „Hajrestorer” használja. Ára 1 K 50 fill. Kapható Leinzinger Gyula gyógyszer-tárában Szeged, Széchenyi-tér. 250

Szeged szab. kir. város polgármesterétől.

Hirdetmény.

Értesitem a város lakosságát, hogy a marhahús és borjúhús, valamint az esedékek maximális árát a 4207/915. M. E. sz. rendelet alapján f. évi július hó 28-tól kezdődő hatálylyal a következőképpen állapítom meg:

I. rendű (sütni való) marhahús kg.-ja	10.— kor.
II. „ (paprikás vagy levesnek való) marhahús kg.-ja	8.— „
Növedék marhahús:	
I. rendű kg.-ja	8.— „
II. „	6.— „
Borjúhús:	
hátulja kg.-ja	10.— „
eleje	8.— „
Az árak minden nyomtaték (csont, tüdő, máj stb.) ráadására nélkül értetnek.	

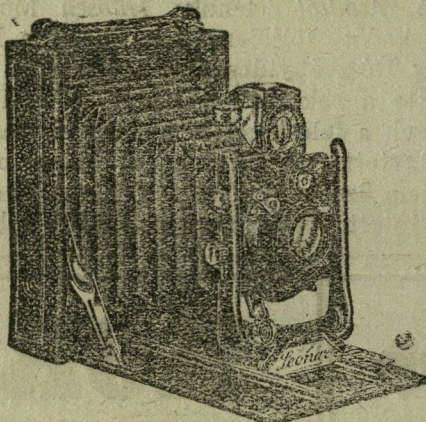
Esedékek:
Tüdő (egy egész súlyra való tekintet nélkül) 3.— kor.
Lép kg.-ja 5.— „
Máj 6.— „
Velő darabja 2.— „
Csont kg.-ja 4.— „
A mészárosok kötelesek ezen árakat üzletükben szembetűnő helyen kifüggesztve tartani.

Aki ezen áraknál magasabban árul, vagy a fenti legmagasabb árakat üzletében nem tartja kifüggesztve, az kihágást követ el, s a fenti rendelet értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Szeged, 1917. július 26.
7944/917. eln. sz.

Dr. Somogyi Szilveszter,
polgármester.

Fényképészeti gépek.

10—500 koronáig Görr és Zeiss
lencsékkel. Nagy raktár minden-
nemű fényképészeti cikkekben,
— eredeti gyári árakban —

Sandberg Henrik optikai
intézet
Szeged, Széchenyi-tér 16.

T. vevőimnek jól berendezett sötét
kamrát díjtalanul rendelkezésére
bocsájtok.

Hirdetmény.

Ezennel közzé teszem, hogy a Szeged II-ik Országgyűlési képviselői választó kerületben 1917. évi július hó 30-ik napjára a kitűzött Országgyűlési képviselő választására a képviselő-jelölt ajánlást 1917. évi július hó 29-ik napján délelőtt 9—12 óráig hivatali helyiségemben (Széchenyi-tér 15. szám Kiss D. ház. I. emelet 1 ajtó) legkésőbb azonban a választás megnyitása után félórával a választás helyszínén (Kossuth Lajos-sugárút 38. szám Rókusi népiskola, veszem át.

Kelt, Szegeden, 1917. évi július hó 26-án.

Dr. Pálffy József,
árvaszéki elnök,
a II. orsz.-gy. vál. ker. választási
elnöke.

Veszek mindentféle butort, térlukhat
szőnyegeket, anklitárgyakat,
fegyvereket, zálogrudulákat
WINKLER S. Mikszáth Kálmán-u. 5. Telefon 15-60.

Könyv újdonságok.

Pogány József

Adler Frigyes pöre.

Ára 2.50 kor.

Komáromi János

Tilinkó.

Ára 4.50 kor.

Révész Béla

Genovéva arca.

Ára 3.— kor.

Ibsen Henrik

Peer Gynt.

Ára 1.44 kor.

Szilágyi Géza

Menny, pokol, háború.

Ára 4.— kor.

Móricz Zsigmond

Harmatos rózsá.

Ára 5.— kor.

Molnár Ferenc

Ismerősök.

Ára 5.— kor.

Vértés István

A pártabszolutizmus.

Ára 4.50 kor

Dr. Décsi Imre

Ember, miért vagy ideges?

Ára 3.50 kor.

Szegedy Miklós

Magyar holnapunk.

Ára 3.50 kor.

Tömörkény István

Népek, az ország használatában.

Ára 5.— kor.

Baudelaire Charles

A rossz virágai.

Ára 4.— kor.

Verhaeren Emile

Versek.

Ára 3.— kor.

Villányi Andor

Legenda.

Ára 1.— kor.

Szederkényi Anna

Laterna magika.

Ára —.60 fill

Kaphatók Várnay L. könyvkereskedésében
SZEGEDEN: